Төрөөбүт түөлбэбит чэчирии сайыннын!

2006 сыл

САНГА ОЛОХ

Чурапчы улууһун һаһыата

АХСЫННЫЫ 5 КҮНЭ ОПТУОРУННЬУК

№ 163 (9563)

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Роспотребсоюз тэриллибитэ 175 сылыгар

АТЫЫ-ЭРГИЭН ҮЛЭҺИТТЭРИН МУННЬАҐА

Ахсынныы 1 күнүгэр Роспотребсоюз тэриллибитэ 175 сылынан Чурапчы улууһугар атыы-эргиэн үлэһиттэрин республикатааҕы түмсүүлэрэ буолан ааста. Бу дьаһал чэрчитинэн Чурапчы сэлиэнньэтигэр культурнай-спортивнай комплекс киэҥ-куоҥ саалатыгар улууспут оҥорон таһаарар тэрилтэлэрин бородууксуйаларын дьаарбанкката, атыыта тардылынна. Атын улуустартан, министерстволтан кэлбит ыҥырыылаах ыалдьыттар "Маарыкчаан" ПО маҕаһыыннарыгар сырыттылар. Баай ассортименнаах, баһаам табаардаах, тупсаҕай оҥоһуулаах маҕаһыыннары сэргии көрдүлэр.

Улуус дьаһалтатын дьиэтин аактабай саалатыгар "Состояние производственной деятельности по системе потребкооперации и перспективы ее участия в сельской экономике" диэн темаҕа Правительство Председателин солбуйааччы, "Холбос" СПО Сэбиэтин председателэ Д.Ф.Наумов кыттыылаах улахан мунньах ыытылынна. Сүрүн дакылааты "Холбос" СПО бырабылыанньатын председателэ, биир дойдулаахпыт П.Н.Мишкин оҥордо. Петр Николаевич салайар тэрилтэтин бу сыллаах үлэтин-хамнаһын, тыа сирин экономикатыгар оруолун, инники сайдыытын мунньах кыттыылаахтарыгар киэҥ хабааннаахтык билиһиннэрдэ. Салгыы олохтоох "Маарыкчаан" ПО үлэтин туһунан председатель А.Г.Григорьева кэпсээтэ. Тыа хаһаайыстыбатын министерствотыттан ас уонна оҥорон таһаарар промышленность департаменын начальника А.А.Попов "Перспективы развития пищевой и перерабатывающей промышленности РС (Я) в рамках реализации национального проекта "Развите АПК"" диэн темаҕа дакылаат оҥордо. Мунньах сүнньүнэн муниципальнай ойуоннар баһылыктара, атын улуус атыы-эргиэн тэрилтэлэрин салайааччылара бэйэлэрин санааларын үллэстэннилэр.

Түмүккэ оҥорон таһаарыы бары көрүҥүн улаатыннарарга сорук турда, "Холбос" СПО бырабылыанньата Тыа хаһаайыстыбатын министерствотын кытта бииргэ үлэлээн "Агропромышленнай комплекс сайдыыта" приоритетнай национальнай бырайыагы олоххо киллэрингэ үлэлэһэллэригэр уураах ыллылынна.

"СО" корр.

Хаартыскаларга: 1. "Маарыкчаан" ПО "Аартык" маҕаһыынын үлэлиттэрэ. 2. Правительство Председателин солбуйааччы Д.Ф.Наумов. 3. "Холбос" СПО бырабылыанньатын председателэ П.Н.Мишкин. 4. Мунньах тэҥнитэлэр.

"ЭРЭЛТЭН" ЭБИИ ПЕНСИЯНЫ ЫЛАЛЛАР

Биһиги улууска государствоттан тутулуга суох "Эрэл" пенсионнай фонда үлэлээбитэ төрдүс сылыгар үктэнэр. Фонда туһунан биһиги хаһыаппытыгар Иван Пономарев үгүстүк сырдатар. Ол эрээри чэпчэ бу фонда өнөгүнэн туһаммыт дьоннору кытта көмөлөрүн суоҕун кэриэтэ. Онон бу фондаттан эбии пенсия ыла сылдьар ардыах күһини кытта көмөлөһөр маннык эпизиэтэлэр:

А.И. Ноговицына: "Мин 80 саастыбын аспыт кырдьаҕаспын. Пенсиябыттан муспут харчыбын икки сыл "Эрэл" фондаҕа уурдарбытым. Онтукам 50 бырыһыана босхо, утары үбүлэһин уонна фонда сыллааҕы бырыһыана эбиллэн биллэрдик улаатыпыт. Саамай кылгаһа үс сыл ылар бырааппаах эбиппин. Быйыл сайын биир сыллааҕыбын барытын биирдэ ылан бэран, кыраны эбэммин, сиэммэр компьютер атыылаһан биэрдим. Сиэним барахсан үөрүүтэ олус. Муспатаҕым уонна итэччэ албэх бырыһыан эбиллибитэр буоллар хантан атыылаһыахтаныый? Быйыл эмиэ эбии укпут кэҥи диэн баҕалаахпын".

Е.Д. Ефремова: "Сааһым тухары бальыһаҕа сиэстэрэн үлэлээбитим. Пенсиятаа тахсыбытым ыраатта. Сиэним оскуоланы бүтэрэн үөрэххэ киирэригэр аннан үс сыл "Эрэлгэ" ыралаан уурдарбытым. Быйыл саас биир сыллааҕыбын ылабын диэн сайабылыанньа суруйбуттар харчым уонча хонугунан кэлбитэ. Ону сиэним үрдүк үөрэххэ киирэригэр туһанным. Аны 2 сыллаах харчыбын сыйа ылан студеннка сиэммэр көмөлөһөр санаалаахпын. Баҕар, эбии угуом".

В.С. Макаров, кырдьаҕас учуутал: "Фонда тэриллиэҕиттэн уурдарбытым. Онтукайбыттан быйыл сааскыттан ый аайы сиэн ботуччу эбии пенсияны ыла сылдьабын. Сыллааҕыны биирдэ ылар үчүгэй эрээри, ылбыт харчыгар бырыһыан аҕыллыбат буоллаҕа диэн. Онтон ыйынан ылларыа хаалбыт тобоҕо сиэн-биэр улаата сытара ордук курдук. Ол кэнэ, ыла сылдьан, эбии угар көҥүллэнэрэ эмиэ интэриэһи үөскэтэр".

П.П. Романов, саҥа пенсиоҥа тахсыбыт үлэһит: "Мин 2 сыл уурдардым. Онно оруобуна 50 бырыһыаннаах утары үбүлэһин оҥоһуллан харчым балаччы эбиллиннэ. Суһал наада тиэрэн биир сыллааҕыбын ылабын диэн сэтинньи 13 күнүгэр сайабылыанньа суруйан, документтэммин (пенсионнай, сберкнижка) куоппуйалаан фонда бөрөстэбиитэлигэр И.П. Пономарев биэрбитим. Кырдьыгынан эттэххэ, өрүс суола аһылла илитиннэ, хаһан почта сылдьан, бюрократиита бүтэн, харчым өтөр кэлбэтэ буолуо диэ санаабытым. Онтукабын Иван Петрович ол күн документтэммин факсынан куоракка ыыппыта, сарсыарыа күнүгэр харчым счеппар түһэн соһуйдум, үөрдүм даҕаны. Тута иэспин төлөөтүм. Олус судургу, түргэн эбит. Аны, харчы буолан, эбии укпут кэҥи диэн баҕаланным".

Фонда бөрөстэбиитэлэ И.П. Пономарев кэпсиринэн бүгүнгү күнүгэ фондаҕа барыта 800-чэкэ кэҥи харчы уурдарбыт, 462 үлэһит пенсияларын чаһын көмөрбүттэр. Быйылгы дьыллаахха 100 бырыһыан босхо үбүлэһин оҥоһулларынан дьон эбии угара үкчэбит. Өссүтүн кыттаачы олохтон туораатаҕына харчылара нэһилиэнньэстэриэгэр көмөр эбит.

"Эрэл" аан дойдуга тэнийбит, олохсуйбут практика буолар. Онон биһиэхэ даҕаны өссө сайдарыгар, тэнийэриэгэр төрүт саарбахтаабалын.

Г. ПОЛУСКИНА.

Спорт сонуннара

МАС ТАРДЫЫЫЫТА

Ахсынныы 2– 3 күннэригэр Дьокуускай куоракка Саха сэҥэрдиилэй студеннар сокуоннарын үрдүк уонна орто анал үөрэх тэрилтэлэрин икки ардыларыгар мас тардыыыта биирдиилээн уонна хамаанданан күрэхтэрэ буолан ааста. ЧГФКСИ студеннара утумнаахтык дьарыктаннан (тренердэр Н.С. Быганов, П.П. Саввин), тыгыныыннаах көмөлөрдүү II-с миэстэни ылыллар.

Михаил САВВАТЕЕВ.

БӨҐӨ ТАРАҐАЙ БИРИИҺИГЭР ХАПСАҐАЙ КҮРЭҐЭ

Ахсынныы 1 - 3 күннэригэр Мугудай нэһилиэгэр Бөҕө Тараҕай бириинигэр хапсаҕайа республикатааҕы турнир буолан ааста. Бу түһүлгэр барыта 60-са бөрө кыттыбыт. Маннык Уус-Алдан, Нам, Амма, Таатта, Мэҥэ-Хаҥалас, Чурапчы, Бүлүү, Ньурба, Үөһэ Дьааҥы улуустарын, СГУ, ДЫГТХА, ЧГФКСИ бөрөстөрө күөн көрүстүлэр.

Икки күнүэх тыгыныыннаах күрэхтэһиини көрөн Мугудай нэһилиэгин олохтоохторо сэргэхсийдилэр. Иккис күн мунутуур кыайыылаах быһаарыы буоллар. Маннык барыта 13 бөрө суруттарда. Финалга ЧГФКСИ II-с курсун студента Заинрдинан Нурутдинов уонна СГУ-тан Сергей Рожин тахсыстылар. Өр өтөр буоллаҕа, Сергей Рожин атахха киирэн, түгэнэри кэтэн, кыайыылаах аатын ылан убаһа хаһаайыныынан буолла.

Василий БУРНАШЕВ.

ВОЛЕЙБОЛ МЭЭЧИГЭ КҮӨРЭЙДЭ

Ааспыт нэдиэлэҕэ нэһилиэктэр икки ардыларыгар волейболга күрэхтэһии буолан ааста. Күрэхтэһиини ЧГФКСИ ыытан-саҕалаан ыытта. Уонсиэ 15 хамаанда кыттан, нэһилиэктэрин чэпчэки көмүскэтэ. Икки күн устата оонньоччулар тиэрэ мэчэк салгыныгар күөрэйэрин туһугар тиэрэ-хорута оонньоотулар. Бостуоно хамаандата бу оонньуута күүстээрин көрдөрөн I-ны миэстэни ылла. Иккиэн хаалаардар таҕыстылар.

Илларион НЕУСТРОЕВ,
Александр КАПИТОНОВ.

ЫЧЧАТ НЭДИЭЛЭТЭ САҐАЛАННА

Ахсынныы 4 - 13 күннэригэр республика үрдүгэр ыччат нэдиэлэтэ биллэриллиннэ. Ол чэрчитинэн бөҕөнү улуустутуар эмиэ арааһа дьаһаллар ыытыллаллар. Үгүс ыччат тоҕоруспут сиригэр, Чурапчытааҕы физическэй культура уонна спорт институтуттар эмиэ кэпсэ көрөхсэбиллээх дьаһаллар буоллаллара быланнаан. Ол курдук, чапчаҥы атлетикаҕа күрэхтэһии, "Студенческай капуствик", оскуола үөрэнээччилэрин кытта "ноҕуурук остуол" тула кэпсэтии, ыччат психологическай кинигэ үлэһиттэрин кытта көрсүһүү буоллара күүтүллэр.

Мария ПОПОВА.

Матырыйаалы баланнаатылар ЧГФКСИ III-с курсун студеннара.

Социалистическай Үлэ Геройа Роман Иннокентьевич Константинов аатынан Амма орто оскуолатын 75 сылыгар

Убаастабыллаах Иннокентий Николаевич! Бу күннэргэ Чурапчы общественнойа улуус норуотун уерэтиитин үөрүйүүгүн кинэнник бэлиэтиир, Саха Республикатын Правительстводтын уонна түс бөлүм ааныттан, Социалистическай Үлэ Геройа Р.И.Константинов аатынан Амма орто оскуолата ыраастыйдаах 75 сылын бэлиэтиир кэрэ-бөлөх күнүнэн учууталларыгар, үөрэнээччилэригэр, тереппуттэригэр истиҥ эҕэрдэбин тиэрдэбин! Оскуоланы бүтэрбит элбэх кэлиэнэ улуус, республика норуотун хаһааныстыватын ыраас салааларыгар таһаарыылаахтык үлэлии сылдьалларын бэлиэтэлиэхпин баҕарабын. Үчүгэйдик туһанан, норуоттан аналы кытыылаахтыгар дьолу-сааһыны, китаанах дорообуоны баҕарабын!

Е.А.БОРИСОВ,
СР Правительствотын председателэ.

Үөрүммүт, ааттыыллыбыт олох юмэ аартыгар атмарбыт оскуолабыт - Амма орто оскуолата төрүттэммитэ 75 саһыан туолар үбүлүөйэ буолар. Онон сибээстэн одун-дьоҥ да буолар аастыы историятыттан ахтан-саныан аҥыаахтыан баҕарабын. Мин уоннаах бөлүк 1943 сыл бастакы кылааска үөрэнэ киирбиппин, биһиэхэ сэриэ хонуутуттан хаппат ыччат мэлитэн, бааһыран калбыт бэрт мөлүү-таҕа коруйдаах Дмитрий Семенович Соловьев бастакы уонна үүнүү кылаастары холбоон, 20-тэн тахса оҕону үөрэтиитэ. Директорынан В.С.Соловьев-Болот Боотур сэриэ фронтуттан эргиллан кэлэн улэлэбитэ. Онтон салгыы директорынан улэлэбиттэрэ Н.С.Соловьев, Р.Х.Кривошапкин. Бу оскуолаҕа үөрүнүк, айымньылаахтык улэлэбит директордарыанан П.Е.Попов уонна Д.П.Чечебутов буолаллар.

Онтон завуһунан М.И.Васильева 10-тан тахса сыл чахчы үрдүк таһымнаахтык методическай улаханнаах научнай таһымнаах таһаарыылаах. Кини улэлиир комитэр Амма орто оскуолата методическай кабинетынай улэлэри тэрийиитэ орбуйан уонна республика таһымыгар тахсыыта. Маны таһыанан В.А. Сухомлинскай улэтин уопутун кэлэтиик туһаммыттара уонна пропагандаалаабыттара. Ол түмүгүнэн бу оскуола бастыгар орбуйуоҕай, эстиэтэлэ уонна республиканскай семинардар ыытыллыыттара.

Мин кэлэҥкэм эдэлэрэ Амма сиитэ кылаастаах оскуолатыгар чахчы дириҥ, кизиҥ билиилэх, үрдүк культуралаах учууталларга үөрөммүппит. Ол курдук, бэйиитэ үөрэппиттэрэ Н.Г.Кожуров, М.Д.Неустроев, Е.Г.Кожурова, И.Е.Максимова, А.И.Соловьева, И.Е.Саввин. Бу үөһэ аатаммыт учууталлар барыа үөрүнүк улэлэбиттэрэ. Кинилэртэн ордук үөрүнүк улэлэбиттэ учууталыанан М.Д. Неустроев буолар. Кини сэриэттэн эргиллан кэлэн, хаана да хаһаарыыбакка, 50-тан тахса сыл аймньылаахтык улэлэбитэ. Нэйилиик, оскуола общественнай олоҕор актыыбынайдык ыытта. Мисаил Дмитриевич нэйилиик, оскуола партийнай тэриллэрин секретарынан, пропагандыанан, лекторынан таһаарыылаахтык улэлэбитэ. Кини суобаны ыраахыанан, маҥыта-сиитэ кинэгуран, үөрэтэр оҕолоругар, дьоҥнорсоҕор бэлэм тэҥ сыһыаныанан улаханнаатарыгыанан туһанар.

Кини элбэх оҕо аматах аҕата, эҥэтэ, оҕолоро сиитэрэ барыа үрдүк уонна орто үөрэхтэх учууталлар. Аҕаларын туйгуна хаттаан учууталыанан барыа аймньылаахтык улэлии-хамсыы, аба-тута сылдьаллар. Сааһыран олорон Н.Г.Кожурова, И.Е.Максимова, И.Е.Саввина, А.И.Соловьеваны ордук ыытыллыы, кинилэр дириҥ иэнэ билиилэриэгэр сүгүрүйэ ахтан-саныан аҕаҕын. Кинилэр куучча, саха тылларыгар, историяҕа уустуран тылынан кими эрэ сургатиэ кэтэҕэр тына кэпсии-ипсии туралларын бу барыа курдук өйдүүбүн. Онтон Амма Иванова Соловьева ыраат-намчы кусулаҕынан кэпсэн сылгы туҥара харахтар бу алгыстаах аҥаарга дылы.

Онон методическай, научнай-методическай дириҥ, кизиҥ билиилэх учууталларга үөрөммүппит, үрдүк үөрэх бүтэрэн учууталлаан, араас салаалар улэлэрэ улаханнаан пенсиядаҕа тахсан дьоллоохтук олорбуттар.

М.Р.СЫСОЛЯТИН,
тыыл, педагогическай үлэ ветерана, РФ норуотун үөрэҕэриитин уонна тыатын хаһаайыстыбатын туйгуннара.

АММАМ ОСКУОЛАТА
Мария Аммосова

Сиэй-сиэтэй ньөрбүт
Оҕо сааһын дорообо
Аатыгар-суолар кэлиэн
Аймаҥнаах сааһа
- Амма оскуолата.

Айылҕа сэрэн сэрэ
Аймаҥнаах аҥаара
Кэпсиэммин сэтиэмэ
Арааннаах сэрэ
- Амма оскуолата.

Үөрүү-кэпсүү фрэстиэмэ
Уорэх-бөлөх ыстыыла
Уорэнэ хаһан дорообоо
Кэрэ сонуна эрэстиэмэ
- Амма оскуолата.

Аймы тэҥнэнэ сиэрбит
Аймаҥ ыстыыла аналлаах
Аан бастыын уорэнэрэ
Аатыгар-сиэнэр аатыгын
- Амма оскуолата.

Кэнэ эрдэҕэн тыыннарга
Аймаҥ аатын аатыгарга
Аатыгарга, ааттыгарга
Аатын да ааттыгар турдаҕа
- Амма оскуолата.

ОҔО СААС, СҮРЭХТЭР ЫП-ЫРААС САРЫАЛГЫН САҒАН ААС . . .

Бириинэ 1973 сылларааҕа 35 буолан Амма орто оскуолатын бүтэрбиппит. Ол кэмнэн 33 сыл эдэттэн аҥа сохсубут. Оҕо саастыы сырдык, ыраас өйдөөх сохтыт кэрэ кэмнэрин ахтан-саныан ыльаахтыан баҕардым.

Учууталларбыт барахсаттар... Хомойуох иһин, сорохтор аны суохтар. Биилэнэ баар, улэлии-хамныы сылдьар учууталларбыт этэҥнэ олорордоруон истэн үөрэбит. Сыл-хонук аастарын аайы кэпсиэлэри ордук өйдөөн, сыанаалаан хаһыбыт.

Олус үөрүнүт, кэпсиллээх, тобулан толкуйдаан олохпо киллэрэр директорбыт, РСФСР учуонай Дмитрий Павлович Чечебутов улэлэбит кэмэлгэр үөрэхэммит табыллыыбыппит. Кини дьоҕурдаах салайааччы буолан, бириинэ үөрөммит сылларбыттыгар Мындаҥайы оскуолатын улэлэ-хамнаҥа республикаҕа биллибиттиин кизиҥ туттабыт.

Бастакы учууталбыт Матрена Михайловна Сысолятина бириинэ иҥэлии истэг сыһыаннаах, ыһамньэ чаҕа. Уруоктарыгар уучуммутук олорорбут. Биирдэ этэн учуутал солбуйда, онно сатаан үөрөммэккэ эрэйэммиппитин өйдүүбүн, учууталбыт калбитигэр үөрбүппүт адаҕ. Бириинэ кизиҥ бастакы выпускникэбит, VI-VII кылааска кылаастыт салайааччыта элбэх ырыа автора, эмиэ Николай Васильевич Попов эта. Кини туристическай куруһуогар сөбүлүөн дьарыктаммыппыт. Куруһуогунан, кылаайыанан походтарга сылдьар этибит, кылаастарыанан алус кэскэлэстик, эйэйэ-куттуйан туран курахтаһэрбит. Биирдэ алтыс кылааска үөрүү сылдьан Терентий Кардашевскай, Толя Христофорова курдук артыыстаргына аатырбат сиэттэстэри "Алтын баайыанай" диэн сценаны туруоруммыт кыайан, үөрүү өрөгөйүн биилбиппит. Николай Васильевич салайбыт кэмэлгэр концертарга курахтаһыылэргэ куруутун бастыырбыт. Учууталбыт үтүө-элбэх сагата суох, бир өйгө-санаага тумэри сатыыра.

Учууталларбыт барыа да үтүөкэннээх дьон этилэр. Ирдэбиллээх, уоттаах-күөстэх баай кабинеттаах Андрей Алексеевич Попов алгебраҕа, физикаҕа учуутэйдик үөрэтэрэ. Учууталбытын кытта ахсыс кылааска үөрөнөрбитигэр кыһыҥны тымныыта, массыына үрдүгүгэр Дириҥнэ математика олимпиадатыгар аҕаннаабыппытын суоту баардыы өйдүүбүн.

Ис кирдэх көрүнүөх, сиргэн-буоргун тэйбит курдук чэпчэкитик хаамар, Эдэркээн Лина Семеновна Абрамова, долгуйар үөнү сүүнүөхтээх Дина Васильевна Монастырева өмүк тылыгар үөрэтэ-бөлөх. Кинилэр кылааска кинрэн калаахтэрэнэ сэргэхсийэ түһэрбит. Бириинэ истиг сыһыаннаах, X "б" кылаас салайааччыта Любовь Николаевна Ноева химияны ыаҥа өйдөбүлэхтик үөрэтэрэ.

Сабыс-саҥа институту бүтэрбит Москва кыргыттара Галина Семеновна Мельникова, Людмила Петровна Шкляевик биһиэхэ кылаастыын салайбыттара. Галина Семеновна умкутуулаах уруоктарын, амма, ким умнуой? Нуучча классыктарын улуу айымньыларын ырытар дьиэнэ кэскэннэрин долгуйа истэрбит.

Т.Н.ПЕСТЕРЕВА,
СР үөрөҕириитин туйгуна, РФ уонсай үөрэхтэһиинэ бочуоттаах улэһита.

ОСКУОЛА БҮГҮНҮГҮ ОЛОҔУТТАН

Р.И.Константинов аатынан оскуола 1931 сылтан сылыгынан, үөрэхтэһиин үтүө үгэстэрэ мунньуллубут, кизиҥник айыллыыбыт аҥыы кэм ирдэбилигэр эпиэттиир, кэнгэхэрэ ыччаты иитэр-үөрэтэр, сырдыккы-хараҕа, билэҕэ-өтүйэр улуус биир ыырдаҕас үөрүөн кыһатыанан буолар. Оскуолаҕа сүрүн V-XI кылаастар үөрөнөр типовой корпуустаах, ону таһыанан начальный оскуола, библиотека, компьютерный кылаас, мастерской, биологическай кабинет, гараж объектара баалаар. Үбүлүөйдээх сылга 266 үөрэнээччи, кинилэри 55 учуутал, куруһуок салайаачылара, психолог, 2 социальный педагог, библиотекарь, 25 ыраах улэлит үөрэтэр-иитэр. Педагогическай коллектив составыгарурдук таһымнаах идэлээх 6, бастакы категорияларыа 26, иккис категорияларыа 11 киһи улэлиир. Ол иҥэтэр - Россия үөрөҕириитин туйгуннара А.С.Петрова, Д.М.Сидорова, В.П.Дьячковская, В.Н.Петров, Россия уонсай үөрэхтэһиинэ бочуоттаах улэһита А.С.Сысолятина, Саха Республикатын үөрөҕин туйгуннара Т.А.Егорова, Н.И.Саввин, А.Г.Абрамова, А.А.Ядрохинский, В.Н.Кожуров, дьахталлар X республикаттааҕы съезтэрин делегата П.П.Заболоцкая оскуола кизиҥ туттар учууталларыанан буолаллар. Педколлектив оскуолабыт 32 выпускникэтэрэ учуутал идэтин баһылаан, олох кизиҥ аартыгар кыаттаабыт оскуолаларыгар тиэрэн кэлэн улэлии сылдьаллар.

Оскуола иҥэнэ Чурапчытаары спортивнай комплекс туспуула (тренер И.В.Алексеев), сүүрүүтэ (тренер А.К.Попов), музыкальнай оскуола филиала (сал. В.В.Сазонова) улэлиилэр.

Кэнэҥин 5 сылта директорларыанан улэлэтилэр: Е.А.Смирнов, М.М.Петрова, Р.И.Константинов аатынан оскуола улэлии сылдьар Г.Д.Баарин. Директоры үөрэх чаастыгар солбуйааччыанан М.И.Николаева, экспериментальнай улэҕэ Н.Н.Кожурова, О.М.Борисова, директоры иитэр улэҕэ солбуйааччыанан А.Г.Попова, А.И.Ефимова, А.А.Диодоров, А.Е.Эрматова улэлэн сылдьар.

Бириинэ улэлии сылдьар Г.Д.Баарин. Директоры үөрэх чаастыгар солбуйааччыанан М.И.Николаева, экспериментальнай улэҕэ Н.Н.Кожурова, О.М.Борисова, директоры иитэр улэҕэ солбуйааччыанан А.Г.Попова, А.И.Ефимова, А.А.Диодоров, А.Е.Эрматова улэлэн кэллилэр. Бу кэриэс комнэ 2002-2003 үөрэх дьылын саҕаланыыта, улаханнаах оскуола корпуһа аварийнай туруоруммыт буолан сабыллан, 7 объектаан үөрэнэ сылдьыыбыт. Оскуола учууталлара, улэйитэрэ, улаханнаах үөрэнээччилэрэ, тереппуттэр, кэнэҥин тэриллэрэ, общественность, Чурапчытаабы шефтээх тэриллэбит УУО, ЧИФКиС, спонсордаабыт ГУПАД, Агрострой, ГУП "Мелиорация", "Саҥа олох" ГУ РИХ, Г.Г.Попов куустэриэн оскуола аҕыллаата, үрдэ барыта улаарыллан, оҥоһуллан 2004 сыл ахсынньытан сөргүтүллэн объектаҕа улэлиибит.

Итинник ыарахаттары аахсыбакка, коллектив туспаах улэҕэ сиэтиһиэхтик толорор. 1996 сылтан экспериментальнай завуч эпиэмэт-педагог, СР үөрөҕириитин туйгуна, СССР культуратын туйгуна Н.И.Протодьяконов салаатынан "Мындаҥайы кытыла" диэн экологическай үөрэтэр-иитиэ программаны олохпо киллэрэн, кэнэтэн, бириинэ 2004 сылтан агроэкологическай оскуола статустаанан, улуустаабы агрооскуолалар ситимнэриэгэр киирэн, республиканскай, экспериментальнай таһымҥа улэлиибит. Сайынгы оттуур "Арасхы" улэ-сымыыт лаагыра М.П.Попова, Е.Е.Дьячкорова салайыларынан улэлиилэр. Оҕолор оруруут аҥыы ааас көрүүнү кэрэ-хараҕан, төрөөбүт дойдуларын тэрут буорун, уутун, үүнээйитин үөрэтэн, бэлиитэрэ кэнэтэн, улэлэрин түмэн ааас таһыныаах аарыыларга ситиһиилэхтик кытталлар. Оны таһыанан республика иҥэнэ сылын айыы ыытыллар "Үүнүү" быыстапкатыгар ситиһиилэхтик кытталлар, 2003 сыл "Мир фантазии и воображения" номинацияҕа 1 миэстэни ылыыллар.

2000 сылтан Амма сүөмүгэр сылар 8 оскуола (Мэҥдиги, Сэмэрсүн, Сэргэ-Бэс, Сулдучы оскуолалара Амма улууһуттан, Мындаҥайы, Мырыла Чурапчы улууһуттан, Даайа Аммата, Чычымах Таатта улууһуттан) "Амма" педагогическай бирэ ситим (Научай сал. пик. А.А.Кычкина) республиканскай экспериментальнай площадка буолан сылдьар. Бу кэриэс комнэ 2002-2003 үөрэх дьылын саҕаланыыта, улаханнаах оскуола корпуһа аварийнай туруоруммыт буолан сабыллан, 7 объектаан үөрэнэ сылдьыыбыт. Оскуола учууталлара, улэйитэрэ, улаханнаах үөрэнээччилэрэ, тереппуттэр, кэнэҥин тэриллэрэ, общественность, Чурапчытаабы шефтээх тэриллэбит УУО, ЧИФКиС, спонсордаабыт ГУПАД, Агрострой, ГУП "Мелиорация", "Саҥа олох" ГУ РИХ, Г.Г.Попов куустэриэн оскуола аҕыллаата, үрдэ барыта улаарыллан, оҥоһуллан 2004 сыл ахсынньытан сөргүтүллэн объектаҕа улэлиибит.

Итинник ыарахаттары аахсыбакка, коллектив туспаах улэҕэ сиэтиһиэхтик толорор. 1996 сылтан экспериментальнай завуч эпиэмэт-педагог, СР үөрөҕириитин туйгуна, СССР культуратын туйгуна Н.И.Протодьяконов салаатынан "Мындаҥайы кытыла" диэн экологическай үөрэтэр-иитиэ программаны олохпо киллэрэн, кэнэтэн, бириинэ 2004 сылтан агроэкологическай оскуола статустаанан, улуустаабы агрооскуолалар ситимнэриэгэр киирэн, республиканскай, экспериментальнай таһымҥа улэлиибит. Сайынгы оттуур "Арасхы" улэ-сымыыт лаагыра М.П.Попова, Е.Е.Дьячкорова салайыларынан улэлиилэр. Оҕолор оруруут аҥыы ааас көрүүнү кэрэ-хараҕан, төрөөбүт дойдуларын тэрут буорун, уутун, үүнээйитин үөрэтэн, бэлиитэрэ кэнэтэн, улэлэрин түмэн ааас таһыныаах аарыыларга ситиһиилэхтик кытталлар. Оны таһыанан республика иҥэнэ сылын айыы ыытыллар "Үүнүү" быыстапкатыгар ситиһиилэхтик кытталлар, 2003 сыл "Мир фантазии и воображения" номинацияҕа 1 миэстэни ылыыллар.

2000 сылтан Амма сүөмүгэр сылар 8 оскуола (Мэҥдиги, Сэмэрсүн, Сэргэ-Бэс, Сулдучы оскуолалара Амма улууһуттан, Мындаҥайы, Мырыла Чурапчы улууһуттан, Даайа Аммата, Чычымах Таатта улууһуттан) "Амма" педагогическай бирэ ситим (Научай сал. пик. А.А.Кычкина) республиканскай экспериментальнай площадка буолан сылдьар. Бу кэриэс комнэ 2002-2003 үөрэх дьылын саҕаланыыта, улаханнаах оскуола корпуһа аварийнай туруоруммыт буолан сабыллан, 7 объектаан үөрэнэ сылдьыыбыт. Оскуола учууталлара, улэйитэрэ, улаханнаах үөрэнээччилэрэ, тереппуттэр, кэнэҥин тэриллэрэ, общественность, Чурапчытаабы шефтээх тэриллэбит УУО, ЧИФКиС, спонсордаабыт ГУПАД, Агрострой, ГУП "Мелиорация", "Саҥа олох" ГУ РИХ, Г.Г.Попов куустэриэн оскуола аҕыллаата, үрдэ барыта улаарыллан, оҥоһуллан 2004 сыл ахсынньытан сөргүтүллэн объектаҕа улэлиибит.

Итинник ыарахаттары аахсыбакка, коллектив туспаах улэҕэ сиэтиһиэхтик толорор. 1996 сылтан экспериментальнай завуч эпиэмэт-педагог, СР үөрөҕириитин туйгуна, СССР культуратын туйгуна Н.И.Протодьяконов салаатынан "Мындаҥайы кытыла" диэн экологическай үөрэтэр-иитиэ программаны олохпо киллэрэн, кэнэтэн, бириинэ 2004 сылтан агроэкологическай оскуола статустаанан, улуустаабы агрооскуолалар ситимнэриэгэр киирэн, республиканскай, экспериментальнай таһымҥа улэлиибит. Сайынгы оттуур "Арасхы" улэ-сымыыт лаагыра М.П.Попова, Е.Е.Дьячкорова салайыларынан улэлиилэр. Оҕолор оруруут аҥыы ааас көрүүнү кэрэ-хараҕан, төрөөбүт дойдуларын тэрут буорун, уутун, үүнээйитин үөрэтэн, бэлиитэрэ кэнэтэн, улэлэрин түмэн ааас таһыныаах аарыыларга ситиһиилэхтик кытталлар. Оны таһыанан республика иҥэнэ сылын айыы ыытыллар "Үүнүү" быыстапкатыгар ситиһиилэхтик кытталлар, 2003 сыл "Мир фантазии и воображения" номинацияҕа 1 миэстэни ылыыллар.

2000 сылтан Амма сүөмүгэр сылар 8 оскуола (Мэҥдиги, Сэмэрсүн, Сэргэ-Бэс, Сулдучы оскуолалара Амма улууһуттан, Мындаҥайы, Мырыла Чурапчы улууһуттан, Даайа Аммата, Чычымах Таатта улууһуттан) "Амма" педагогическай бирэ ситим (Научай сал. пик. А.А.Кычкина) республиканскай экспериментальнай площадка

РФ орто оскуолалар Социальнай партнерство (Пермь) номинацияҕа Грамотаны ылыыбыт. Улуустаабы предметтэй олимпиадаларга математикаҕа, химиягаа, историяҕа, омук тылыгар, экологикаҕа, географияҕа, технологическай үөрэхэ-чилэрэ бэлиитэлэрэ мунньаллаах. Президентский гранттыыстаах республиканскай 2003 сыл II миэстэ, техническай быыстапкаларга оҕолор гранттара 2006 сыл II миэстэ ылыллыыбыттара.

Эмиэ ааспыт сылтан республиканскай ситиһиилэхтик кыттыыбыттара, улууска бириинэстэх миэстэлэр сылдьаллар. Үөрэнээччилэр КВН хамаандаларга улууска иккис төгүллүөхтэн бастаан, республиканскай быыстапкаларыгар сылдьаллар "Хотуту сулус" улуустаабы региональнай, онно тэҥэ "Саҥарыы саас сулустарга" курахха уҥуу коллективы сылдьа чаҥыгайдык кытталлар.

2004 сыл "Инновационнай хардыы" научнай-практическай конференцияҕа кыттан Анна Кирилловна республиканскай I миэстэ, Аня Сысолятина, Полина Саввина, Женя Фомин ретиннэҕа миэстэлэстиэхтэрэ. Биир кэлэм экспериментта математика, физика предметтэриэгэр учууталлар Т.А.Егорова, С.М.Сысолятина, С.В.Кожурова, В.М.Сысолятина, Н.И.Саввин, литератураҕа П.П.Заболоцкая, А.П.Петрова выпускниктэрэ үрдүк хаачыстыбалаах бириинэ сылтан сыл кэриэдиэстэр.

2001-2006 сыл оскуолаҕа 213 выпускник бүтэрбиппитин, 81 оҕо үрдүк үөрэхтэх, 102 оҕо орто анал үөрэх тэриллэриэгэр, онтон аҥыгар профтехколледжка, лицейдарга үөрэммиилэр, үөрэнэллэр, улэлиилэр.

Амма орто оскуолата аастыы кэмнэ улэлэбит педагогтарын баай уопутуттарын иҥэн сылдьан, бүгүҥгү күн саҥа сайдыыларын баҕаран сатабыллаахтык биирдэ түмэн, иэйиилэнэн, эҥэр колуонэ ыччатын үтүөр үөрэтэр, үрдүкээ-сыраныыга сэрдиир сылдьаахсоруттаах, сарсыарыны күүгэн баҕа эрдэлээх, эрдиэхтэнэ улэлиир, үөрэтиилэр, айыы-туттар.

М.И.НИКОЛАЕВА,
Амма орто оскуолатын директоры үөрэх чаастыгар солбуйааччыта.

Оскуолабыт бүгүҥҥү күн сэҥэргии тус...

- Үбүлүөйдээх сылга үөрэх туруга хайдаҕый?

Эпиэмэтиэр, үөрэнээччилэр бэйэни салайыыр үөрэҕэр министэрэ Марина Миронова: "Быйыл ордор үөрэхтэ быыстарыыгытыттаабыт арыый та бочуулаахтык сыҥьаннаҕыллара кэлэр. Ол курдук улуустаабы олимпиадаҕа Аня Сысолятина-химияҕа I, Катя Игнатьева-алгебраҕа I, Люба Кожурова-алгебраҕа II, Оксана Олесова-омук тылыгар I, Саша Боскова-историяҕа III миэстэлэри ылан оскуолабыт аатын аататтыылар".

- Оскуолабыт улэтэ эссе туспарыгар туох наадалый?

Эпиэмэтиэр, нуучча тылын уонна литературатын учуутала П.П.Заболоцкая: - Үөрэтиэ-иитиэ улэлиитэр саҥа технологиялары киллэрэн, аныгыскы үөрэхтэһиэн олоҕун булуох наада. Оҕуоха хас биирдии учууталлан, улэлиттэн, үөрэнээччиттэн улаханнаах туруулуннаах.

-Тереппуттэр оттуларыттан оскуола үбүлүөйдээх сылыгар туох кэлэ барда?

Эпиэмэтиэр, тереппут А.А.Игнатьева: "Бу төрөөбүнэ тереппуттэр анал хамыыһыйалара тэриллэн улэлээтэ. Оскуола коллективыттан харыс да сири хаалсыбатаҕа таҥнэ улэлэһэн кэллибит. Туох баар барыа дьаһаларга кыттыйан кэмэлгэ сатыыбыт".

- Оскуолаҕа туһунан туох этиэн этэй?

Эпиэмэтиэр, I кылаас үөрэнээччитэ Люба Кривошапкина: "Оскуолабын олус сөбүлүүбүн. Аарыы, суруйан эрэбиттэн наһаа үөрэбин. Оскуолаҕа кэлэн эйэҕэс буолбуттаан бэйэбин баайбын дэнэбин".

Эпиэмэтиэр, IX кылаас үөрэнээччитэ Тулара Петрова: "Оскуолам эссе кэтии, бэйэ турдун. Мин маны үөрэнэрбинэн кизиҥ туттабыт. Уонна дьоҥнорбун кытта көрүүгүнэн сөбүлүүбүн".

Туспаах туйаҕа, оскуолабыт үбүлүөйүгэр барыгынын эҥэрдэлиибит. Үөрүүгэ кыһабыт элбэх эҥэр эрдиэхтэх учууталларыанан, чэпчэки сайыннын! Бу үөрүүлээх күн кыттыылаахтарыгар барыларыгар дьолу-сааһыны, дорообуоны баҕарабыт!

Тулара ДИОДОРОВА, Айта АБРАМОВА.
"Арылы" пресс-кэмпиэ.

ҮЛЭ-ХАМНАС ҮӨРҮГЭР

Отутча сыл эрэгэн систематитэр, өр кэмнэ араас салайардуоһунастарга үлэлэзбит Афанасий Харитонович Павлов 65 сааһын үлэ үөһүгэр көрсүһэр.

Мыйдаҕаайы сэттэ кылаастаах оскуолатын бүтэрэн баран салгыы Чурапчы оскуолатыгар үөрэнэн 1962 сыллаахха орто үөрэхтэммитэ. Оччотооҕу оҕолор сиэрдэриэн үөрэнэ да сылдьан хара үлэҕэ эриллэн буспута-хаппыта. Оскуола кэнниттэн тута Ленин аатынан колхоз Аммаатаары учаастагар сайаҕын оско, кыһыҥын тракторга курууччутуттан үлэлэзбитэ, электриктээбита.Колхоз салаатата үлэҕэрхамнаска сыстаҕас, эпидемиологтаах, калбит-барбыт сытыы уолу таба көрөөччөр салайар үлэҕэ бороҕобалаах көрөргө быһаарыммыттара. Производство саамай эпидемиологтаах учаастагар-сүөһү ферматын кэмэ бригэдириэн аналлаабыттара. Сиэдэй бригэдириир Егор Гаврильевич Сергеев настаныыстаах салайар үлэ эриэрин-мускуурун этиэн-хаанынан бөлөхтөрө, буспута-хаппыта. Икки сыл үлэлээбитин кэнэ ССКП райкома салгыы үөннэрэр сыалтан Дьокуускайга үөрэхкэ ыыппыта. Икки сыл үөрэнэн 1968 сыллаахха зоотехник тэриллэччи дипломнаах үөрэҕин бүтэрбитэ.

1968-1971 сс. Ольулуун бригэдэтигэр бригэдьиирдээбитэ. Бу бригэдэҕэ элбэх сүөһүлээх, сылгылаах, саһыл ферэ, бурдук үүнэрэрэ, механизациялаах фермалардаах. Председателиэн бастакы, сааны олоххо киллэрээччи Егор Семенович Николаев үлэлиирэ. Салгыы Амма учаастагар хонуу бригэдьиирдиэн, сүөһү ферэтигэр бригэдьиирдиэн үлэлэзбитэ.

Афанасий Харитонович 1972 сыллаахха Мыйдаҕаайыга Бэс маҕаһыынынан продавеһынан үлэҕэ киирбитэ. Бу үлэтигэр өр буолбатаҕа- аҕар-суоттуур дьоҕурдаах, салайар үлэҕэ оҥоттаах киһини Кыстык Кутда ыскылаатыгар улахан эпидемиологтаах үлэҕэ, кыладыансыгынан анаабыттара. Оччотооҕу кэмнэ орхйуон барыы таһаҕаһа-сүөһү сиир корматыттан дьон-сэргэ аһылыгар, туттар табаарыгар тиийэ уу суолунан Мыйдаҕаайыга кэлэр. Маны барыһын учуоттаан тутуу, ылсар-бэрсэр документаарыш онгоруу ылбыччча киһи кыайбат, сорумматт үлэтэ этэ. Өр сыл ити ыскылаакка үтүө суобастаахтык үлэлэзбит дьон-сэргэ таттаан "Ыскылаат Үйбаан" диэн аатыыр Иван Тимофеевич Константинов бочуоттаах сылыгынан барбыттыгар Афанасий Харитоновичы сэбиэдиссэйинэн анаабыттара.

1983 сыллаахха сүөһү аһылыгын бөлөхтөөхтөр "Мыйдаҕаайы" совхоз тэриллибиттэрэ ССКП райкомун бюротун ууруурунан отделение управляющайынан анаммыта. Бу дуоһунаска үлэлиир сылларыгар хонуу оҥоруута, ходуһаны туспарыыта, сүмэһиннэх аһылыгы бөлөхтөөхтөргө элбэх үлэ ыытыллыыта. Рапс, горох, подсолнух тиийэ ыһыллыыбыта. Производственнай базаны бөҕөргөтүүгэ 1000 сүөһү кэмэрэ хотоно сиэрэллибитэ, Кыстык Кутдаҕа 300 тэбэ киирэр толору механизацыолаах хотоно тутуллубута. Ити түмүгэр бөлөрдөн фуражнай ыраахтан үүтү ыаһын 2000 кг тиэрдиллибитэ.

1987 сыллаахха кадрдары бөҕөргөтүү бөрөҕэлэриэн А. Х.Павлов Хатылы Сельскэй сэбиэтин председателиэн ССКП райкомун бюротунан рекомендацияланан быыбардаммыта. Совэтскай былаас мөлтөөн эрэр кэмэ буолан, ыһыллыытоҕуллуу саҕаланан улахан киэ ньарахан этэ. Ол да буоллар олохтоохтор, отделение салалтата, партийнай тэриллэ, кырдьаҕастар сэбиэттэрин өйөбүлэриэн үлэ өнтөөхтүк ыытыллыыта. Маньаха оҕурдук У. Н. Атласова, И. Л. Говоров кэмнэрэ улаханын бөлөхтөөх. Нэйилиэнэ саҥа кулуун, участковай больыыса, маҕаһын, саҥа стадион тутуллубуттара, дэриэбинэни тупсарыыга үлэ ыытыллыыта, национальнай концепциинэ олохтоох киллэриигэ нэйилиэк улууска ыытыллыыта таһаарбыта.

Сельсовет үлэтин тохтоппутун кэнниттэн Афанасий Харитоновичы эргиэн систематитэр төгөйдөн улаатыгар кордоспуттэрин ыыппыта. 1992 сыллаахха Хатылы торговай предприятиэтэ директорынан анаммыта. Бастаан Хатылы-Болтого эргиэнэ тэриллэрэ, кэлин Ольулуун эбии киирбиттэрэ. Бу үлэтиттэн пенсиэҕа тахсыыта.

Икки сыл сыныалаахтыы олорбутун кэнэ "Маарыкчаан"ПО салалтата үлэҕэ ыҥырбыта. Улуус кэмитэр киирэн потребобщество председателиэн хайаанныстыбанай чаастаах солбуйааччынан, гараж сэбиэдиссэйинэн үлэлиир. Улуустуу нэйилиэннэриэн эргиэн өттүнэн хааччыйыыта саамай улахан тэриллибит республикаҕа. Россияҕа бастыыгар кэккэлэриттэр сылдьыыталыыр Афанасий Харитоновичы киллэрээр кыалаата эмиэ баар. Ол курдук кинэ үлэлиир кэмигэр хас да нэйилиэнэ саҥа маҕаһыннар, таас пекарни, төгөй ыскылаат тутуллуннулар, объектар не-тас оттуларыгар анаммыттар, ферооммуоннар, кэнэ ветеринаардар холбоотторуоһун о. д. а. ыытыллыннылар.

Эргиэнтэ үлэлиир кэмиэ Н. А. Кожуров, А. И. Адамов, Л. А. Ерохолаев, Н. А. Семенов, В. И. Романов, А. Г. Лобанов, В. Г. Оконенцев, П. Г. Кириллин, Г. С. Платонов, о. д. а. кытары алтыспытын киэн тутта, ветеран ахтар.

Афанасий Харитонович Павлов эргиэнтэ өр сылларааҕы таһаарыылаах үлэтин "Саха сирэ Россиялыын холбоспута 370 сылга" бэлиэтэ, "25 сыл аттыы-сыыны эйгэтигэр эргиэн суох үлэтин иһин" бэлиэтэ, "Россия эргиэнигэр үтүө суобастаах үлэтин иһин" бэлиэтэ, өссө бөҕөтүнэй грамоталаахтар, махтал суруктарынан наҕараадаламмыта. Россия эргиэнин туйуна буолбута. Үбүлүөйдүк кэрдиис-кэмнэ үлэ үөһүгэр көрсүҥэр эргиэн ветеринаардар чэпчэки дорообуйуны, олоҕор дьоҥҥо-соҕуоҥҥа бэлэмнииллэр.

Алексей СЛЕПЦОВ.

САҤАТТАН САҤАНЫ КИЛЛЭРЭЭЧЧИ

1986 сылтан Чурапчытаҥы аҕыс кылаастаах оскуолаҕа интернат томторугар алын сүһүөх кылааска учууталынан үлэлии кэлиэҕиттэн уруоктара олус кэрэхсэбиллээх, ойдөҥүмтүө, чопчу уонна тэтимнээх буолаллар. Кини үлэтигэр саҥаттан-саҥа методиканы киллэрэн баһылыыр үтүө айылыгынан. Ол курдук маҥнайгыттан сайыннарыылаах үөрэҕи эксперимент быһыытынан киллэрэн саҥа технологияны тэҥинэн (КСО) куоланан үөрэтэн, үрдүк ситиһиилэммитэ. "Развитие" программанан үөрэппит оҕолоро саналарын чуолкайдык толору этэр, олоххо бэлэмнээх, туруорумаҥнаах сыалларын ситиэтиэ буолаллар, ол туоһутунан үөрэнээччилэрин ситиһиилэрэ буолар. Холобур, Яна Яковлева -кыһыл көмүс мэтээлинэн оскуоланы бүтэрбитэ, Томскайга ТУСУР 4-с курсугар үөрэнэр. Анита Федотова - кыһыл көмүс мэтээлинэн оскуоланы бүтэрбитэ, СГУстудентката, Настя Колесова үрүҥ көмүс мэтээлинэн бүтэрбитэ, Санкт-Петербург куорат 4-с курска, Ярослава Абрамова - үрүҥ көмүс медалистката ЯГУ 4-с курсугар үөрэнэллэр, Федя Нохтунскай үрүҥ көмүс медалыһа Москваҕа, 4-с курс студена.

Билигин 11 уонна 7 кылааһын оҕолоро үөрэххэ билиилэрин хаачыстыбата үрдүк, спортка да ситиһиилэрэ элбэх. Ордук дуобакка Европа, Россия, Саха сирин чемпионкаларын Муся Данилова, Айыына Собакинаны бэлиэтэлиибит.

Анна Николаевна элбэх сыл устата алын сүһүөх кылаастар методическай холбоһугун салайааччытынан үлэлээбитэ. Болҕомтотун үөрэтии туһугар тиийимтиэ буолуутугар, учууталлар билиилэрин үрдэтиигэ, саҥаттан-саҥа технологиялары киллэрэн, баһылаан, сатабылларын чочуйуута уурар. Кини: "Оҕолору биир халыыпка киллэрэ сатыыбыт, программаны ситиһэр оҕо - үчүгэй, ситиспэт-мөлтөх диэн судургутук быһаарабыт. Дьиҥэр оҕо-оҕо туспунан сайдыылаах буолар, сорох кыра кылаастан тутаайдаах чаҕылхай, онтон сорох оҕо кэлин сайдан тыыллан-хабыллан туруо. Саха оҕотун ураты айылҕатын учуоттуур наада" - диэн дьиҥнээхтик үлэтигэр ис сүрэҕиттэн таттаран, оҕо туһугар дуоһатын ууран туран сүбэлиир.

Научнай конференцияларга, педогогическай аҕыыларга мөлдьи кыттар, опытын тарҕатар. Ол курдук "Өркөн" программа автора, үлэтин системалаан "Сотвори себя" кинигэ таһаарбыта. 2004с. Республиканскай авторскай курска начальнай кылаас учууталлара Анна Николаевна опыта кинилэргэ көмөлөһөрүн, элбэх сүбэтин-аматын, үлэтэ соҕумэрин, олус күүстээх санаалаарын, дьулуурдаарын, хайҕыылларын эпиттэрэ, махталларын тиэрпиттэрэ өлбөҕө этэр.

Учууталлыы сылдьан "Учитель-95-96" конкурс улуус кыайыылааҕа, республика призера, метод холбоһугун салайар кэмигэр 2000-2001с. улууска уонна республикаҕа бастакы мизэтэ. ИПКРО-ҕа методиһынан үлэлээн ситэнхотон, оскуолабытыгар директэрэ научнай үлэҕэ солбуйааччынан үлэтин саҕалыаҕыттан учууталлар, иитээччилэр, тренердэр үлэлэрин түмэн, системалаан, опыттара тарҕанарыгар ылыста. Дьокуускайга, Красноярскайга, Москваҕа кини туруорсуутунан, тэриллиитинэн элбэх киһи курска, семинарга, эксперт да быһыытынан сылдьыыттара Анна Николаевна салайан, сүүрэн-көтөн, Москваҕа баран көмүскээн билигин биһиги оскуолабыт федеральнай,республиканскай экспериментальнай площадка буолла. Үлэһиттэр тустарыгар кыһаллан күүһүнүөҕүн харыстаабакка үлэлиир. Аастыт сайын 19 оскуола үлэһиттэрин оҕолоро Анапа курортка, бу сайын коллективтан 21 киһини Европа дойдуларынан күүлэйдэтэн, сэргэхситэн, үөрдэн-көтүтэн, сайыннаран аҕалан барыбыт махтала барҕа баһаам.

Миньигэс астаах, элбэх ыалдьыттаах, үүттээх чэйин иһэ-иһэ ингэн-тоҥон астына сэһэргэһэр эйэҕэс кэпсэтиилэрэ, аламаҕай эбэ, алаһа дьиэ туллар тутааҕа, кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр улахан күүтүүлээх киһи барыбытыгар үтүө холобур, эркэйии сулус буолар биһиги үбүлээрбит - Анна Николаевна Гуляева.

В.П. ШАДРИНА,
ЧРОСИО начальнай кылааһын учууталa,
У.И.МАКСИМОВА,
физика учууталa.

С.А.Новгородов аатынан Чурапчы орто оскуолатын үөрэнээччилэриттэн 2003 сыллаахха тэриллибит "Уолан" түмсүү сэриилэр, тылы, көҥөрүллүү ветераннарыгар, агардас кырдьаҕастарга мас, муус оттон да атын төлөөбө иҥиэҕи араас үлэлэргэ бэйэтин сэмэй кэмэтүн бэрдэ махталларын ылыан ылар. Ити үс сылтан ордук кэмнэ сии балайда кыаммакка, кырдьаҕаска көмө оҥорон сылаас өйдөбүлү хаалларбыт дахтара буолуо.

ҮТҮӨ КЫРАТТАН САҔАЛАНАР

Киниилэр үтүө санааларын кыаҕат оҥостон ахсыа буолан сэтинньи 16 күнүгэр бүсхаат-бүдуҥаан диэн толлубакка, баҥта үлүгэр ыраахха (аллараа Чурапчыттан оскуола-интернат тэмторо сатыы киһиэхэ балаччы дойду) калэн тэмуровскай көмө оҥорон үөрдэн бардылар. Бу үтүө санаалаах, дьулуурдаах үөрэнээччилэргэ – Витя Толстоуховка, Вася Иннокентьевка, Витя, Петя Лебедевтэргэ, Сахалын Иннокентьевка, Гриша Филипповка, Сережа Федоровка уонна Олег Собакинҥа барҕа махталбытын тиэрдэбит. Калэр да өттүгэр кэрэмэс санаалыт кэхтибэтин, үтүө майгыгыт өйүллүбэтин, үрдүкө, үчүгэйгэ дьулуһар баҕа санаалыт барҕара туруохтун, үрдүк сайдыылаах, киэн биллиилээх дьон дьоно, киһи киһитэ буола улаатын диэн аалдьыы көмүс алгыспытын тиэрдэбит. Кэйи үйэтин тухары оҥорбут үтүөтүн чыпчылыйыах туганэ, эбэтэр биир кирдээх куйаҕан тыллыгын тоҥу сотон, суох оҥоруон сөп. Куйаҕан лабыххан курдук сыстан баран арахсыба, онтон сэрэнии, курууттун сэрэхтээх, бойоҕитин кыайа тутта улаатын диэн эйэлэргит, эбэлэргит ытыс тылларын умнубакка улаатарыгыттар баҕарабыт.

"Уоланнар" салайааччылара Надежда Семеновна Борисова сыралаах, сырдык кэскиллээх үлэтэ санаатын хоту үтүө түмүктээх буоллун, үөрүүтүн үрдэтэ туруохтун!

А.М. уонна Р.Р. АБРАМОВТАР,
үлэ, тылы, көҥөрүллүү ветераннара.

ҮҺЭРДЭЛИЙБИТ!

Күн сирин хаардыбыт күндү өрөспүүбүлүкэ-күн күбэй үлэбитин, эдэбитин **Анна Дмитриевна**, оар тойон оҕобытын, эдэбитин **Прокопий Прокопьевич ЗАХАРОВТАРЫ** ыччат буолан олорбуларыгар 35 сылынан уонна оҕобытын, эдэбитин "Таба боолы" баһылыгы хаһаайыстыба солбуйааччытын Прокопий Прокопьевичы "Саха Республикатын тыа хаһаайыстыбатын, туйгуна" бэлиэнэн награждуйбуттарынан ситиитин-чэчиитин үөрдэлийбит!

Амарах иэйэ-дуо, эйэ-ситэ буолан эрчимнээх үлэлиигин сылайбыт-хаан бүүгүнэ диэри үлэлээн бытыгына, оҕолорогутун көрөөхтэн, биэбэйдэн сүүрэлгэтүгэр тоҕуроох уҥуохтааҕы, үлэлиит диэн ааттаастуугут, оны билигин сиэнэрэгитин көрөн-истэн кэмэ-пирэх буола олоророгутугар туһугунан да хаанньыкаан барыы уҥуоҕут иһин ис сүрэхпититтэн барыа маҥнайгытын тиэрдэбит.

- Күндү төрөөбүтүгэр, эйэҕэ-ситэҕэ да ер сылларга толкуйдаах, сүөн дуоҕа буолан тураҥныгар, уҥуох сонноҕут хаһан даҕаны уостубатыгар, амарах сүрэхпит сылааҕа ыраатыбыт, кэрэҕэ кэтиспэтэхтэр баҕаробыт. Истин, иҥиэх сыдьаанньытын, уҥуох сүбэлэрэ-амаҥытынан биһигини арааҕан үйдүнүк, дьоллоохтук олоруу диэн ааспыттын тиэрдэбит.

Сиэнэрэит, оҕолорогут Захаровтар, Аржаковтар.

ІІІ

Кундуктук сонньо эйэлээбитин, сонуспутын Мүрүдэй нэһилиэгин олохтоохтуо **Евдокия Герасимовна ЛАВРЕНТЬЕВАНЫ** үс анаардаах, убраайдаах уонна "Саха Республикатын дорообуо хаһыстабылыанньа туйгуна" аат ылбыттааҕын итиитин-истиитин үөрдэлийбит!

Бэлэрэбит кытаанах дорообуоҥ, дьоллоох олоҕу, уҥуох урдук ситиҥнэри, баҕа сонноларын туола туруоҥнар диэн ааспыттын эйэлиибит.

Оҕолоругут Ефремовтар, Мүрүдэйтэн, Чурапчыттан Лоскинар.

ІІІ

Күндү дьаныгуттан – күн сирин хаардыбыт, кэнчээ саҥан кэлэн турбут күн күбэй эйэлээбитин **Мария Васильевна БАРАХСАНОВАНЫ** ер сылларга уҥан-хоҥнаҥын, үлэлээбит уҥуоҕун урдукуҥ сылаанаан "Саха Республикатын дорообуо хаһыстабылыанньа туйгуна" аат ылбыккынан, оҕолоо диэбит баҕаларыгар амарах эйэлээбитин "Российскай Федерация хотоойдоотоорсуоҕунан туйгунун" **Василий Михайлович БАРАХСАНОВЫ** 60 сааһын туолбуккынан ис сүрэхпиттэн эйэҕэ-ситэҕэ итиитин-истиитин үөрдэлийбит!

Иэйэ-дуо, оҕолоо амарах сылыгынан иҥиэх хоолдьуктаах бэйэбит сонкуйан, сүүгэлгэх бэйэбит сүүгүрүйэн туран баҕаларбыт баастыын, маҥнайгыт маанытын эйэбит!

Баҕа сонноҕут баастыын, уҥуох сонноҕут уҥуоҕун эйэлиибит, борыйыт маҥтаҕа-таптаҕа, уҥуохтаах-ситиҥнээх эйигини – күндүлэрэн күндү дьаныгуттан ааныллыы, ааныллыы сыгыстыбыт!

Сорохтут сааланнан, ыраатыгут уҥаҕаттан, дьоллоох тастааҕын, күн сардаанньатын кумуруйу сонньуор күнү тоос кудрук чаҥ, чиргэл буолуо!

Оҕолоругут.

ІІІ

Күндү хаардыбыт, күн-күбэй эйэлээбитин, эдэлээбитин, сонуспутын **Любовь Ивановнаны СЕРГЕЕВАНЫ** олоҕун орто омуҥуранан, уҥуохтаах убраайдаах итиитин-истиитин ис сүрэхпэн үөрдэлийбит!

Эн иэйэн, сэмэй майгын, амарах дуоҕун, уҥаҕа бэриниилээх буолуҥ, дьонго сылгас сылаанын биһигини маанытын хаһыйбуо буолар.

Күндү кинибит уруу-аймах дьоҥун таптыыларга, бэлиэ үлэлиир учаастыктарын, доҕотторугун убаастабылларга дьоннуо аҕыстарга эйэлээх алгыыр ааныыны, иҥиэх-хаҥаҕа, уҥуох кэтиҥэ кинаатыны тиэрдиннэр.

Ыраатыыларыгар дьиэҕэ, сылгаҕа хаһан да сөҕүрүйбэтэх, мэнэмэс оҕом, сылгаҕа иҥиэх нэйиэ кудуҥун дьонтун-сэргэлэрин туоҕа тардар, улаҕа-хаҥаҕа кинаҕас дьоннуо тоҕоостоох, ситиҥнээх-буолуҥ, дьоллоох-сөргүлээх олоҕунан, сөргүлэй-бүүс, ыраа сонноҕ ыксалыстан, кэрэ сонноҕ кэнсиэлэстэн диэн баҕа сонноҕут баастыын, иҥиэх сонноҕут уҥуохтаах ааныыбыт.

Хэрэзник, оҕолоруо, Мырылаттан Сергеевтар, Чурапчыттан Сергеевтар, Неустроевтар, Парфеновтар, Оҕуруттан Соҕоровтар.

ІІІ

Хоту кэнэруллуу кыттыылаах, СССР культуратын туйгунун, Чурапчы улууһун бочуоттаах гражданина **Дьячковскай Василий Николаевичы** 70 сааһын туолбуккунан истиитин үөрдэлийбит!

Аймахтаттан бэриллибит уруулуйуу таҥаларынан уус дьоҥ сэргэстэрбутун, ойуулуур-дьүккүүр искусство хаҥа эйгэлэрэ эйэҕэ-ситэҕэ итиитин-истиитэн таҥаарбыттыын. Бу сылларга культура уонна искусство профсоюун солбуйааччытынан үлэлээн, улуус культурата сайдыытыгар бэйэт цехтан (сууна) кыаҕынан киллэрбиккин.

Хаҥас остроотыгар хаҥас сэлбиэннэхтэх сылаанньалаах, ааспыппыт иэдэйиигэ уус уҥуоҕун ыыппыккин, дьон-сэргэ туруоҕун кэлэйбиккин уҥуохтаах сылаанньыбыт, кэнэ туруоҕуттан, хаҥаҕар сонноҕуттан.

Диэн хэрэзник таптыылаах ааҕаран, чугас дьоҥун итиитэ-истиитэ ааныланан, уҥуох сүбэлэрэ-амаҥа, сүбэ-ама, кэх-нэм буолар этиҥэ сыгыт, улуу үйэлэн диэн ааныыбыт.

А. П. Гоголев аатынан оҕо музыкальнай школатын коллектива.

БИЛЛЭРИИ

"Сахабулт" хонтуоратыгар уҕаһа этин, иҥин тутабыт, харчытын тута бэрэбит. **Билсэр телефон: 41-155.**

Тыыл, үлэ ветерана Мыҥдаҕайы бөҕүүлэгин олохтоохо

КОЖУРОВА Татьяна Андреевна

ахсыннаах 2 күнүгэр 88 саастыгар ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытын курутуйан туран билэр дьонугар, аймахтарыгар иҥитиннэрэбит.

Кыргыттара, уола, кийиитэрэ, күүөттэрэ, сиэннэрэ.

Хоттоҕо нэһилиэгин олохтоохо үлэ, тыыл ветерана, хоту кэнэруллуу кыттыылаах

ВАСИЛЬЕВ Дмитрий Егорович

уйун ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр Прасковья Александровнаҕа, оҕолоругар, күүөтүгэр, кийиитэригэр, сиэннэригэр кутурҕаммытын тиэрдэбит.

"Молодежнай" түөлбэ олохтоохторо.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

— Дмитрий Егорович олохтон туораабытынан кэргэнигэр эдэйиибитигэр Прасковья Александровнаҕа, оҕолоругар, сиэннэрбитигэр Андрей, Александр, Дмитрий, Алексей, Аграфена дьиэ-кэргэттэригэр быраатарыгар Пестеревтэр дьиэ-кэргэттэрэ.

— Дмитрий Егорович олохтон туораабытынан кэргэнигэр Прасковья Александровнаҕа, оҕолоругар, кийиитэригэр, сиэннэригэр Чакыртан А. А. Ефремова, кини оҕолоро.

— Кэргэнэ Дмитрий Егорович ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн ветеранныытыгар Васильева Прасковья Александровнаҕа Чурапчытаабы ветуправление, ветлаборатория коллективтара, профкома.

— Дмитрий Егорович күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр Прасковья Александровнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас аймахтарыгар бары Сыромятниковтар, Варламовтар.

— Аҕата Дмитрий Егорович олохтон туораабытынан бииргэ үлэлээбит табаарыстыытыгар Дмитрий Дмитриевичка, кини дьиэ-кэргэнигэр "Ленагаз" ААО Чурапчытаабы, Диринҥээби учаастактара.

— Дмитрий Егорович күн сириттэн барбытынан оҕолоругар бөҕөбит үөһэттэрбитигэр Александрга, Дмитрийгэ, быраатарыгар Иванна, Николайга, Дмитрийгэ, балтыгар Татьянаҕа Дириҥ орто оскуолатын коллектива, профкома.

— Дмитрий Егорович олохтон туораабытынан табаарыстарбытыгар уолугар Андрей Дмитриевичка, кийиитигэр Мария Ивановнаҕа, сиэнигэр, кэргэнигэр Прасковья Александровнаҕа, оҕолоругар, аймахтарыгар Чурапчыттан Петровскай уулуоса 35 №-рин олохтоохторо.

Чурапчытаабы Дьарыктаах буолуу иннэ уонна "Арчы" үөрэтэр кинн коллективтара "Арчы" үөрэтэр кинн директорыгар Василий Николаевич Коркинка бииргэ тереебут убаа

КОРКИН Кэнчээри Николаевич

уйуннук, ыараханнык ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

— Убайдара Кэнчээри Николаевич олохтон туораабытынан коллегабытыгар технология учуутальыгар Коркина Лилия Захаровнаҕа, кини кэргэнигэр Коркин Василий Николаевичка 2 №-дээх орто оскуола коллектива.

КӨМӨЛӨҺӨРГҮТҮГЭР КӨРДӨҺӨБҮТ

Мин, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохо Оконешников Николай Михайлович, оҕолоо түөрэҥ эдэҕым, олоом барыта протезтар, бастакы саҕаланаах инвалидинэн. Соҕотох ойох оҕото буоламмын материальнай өттүнэн кыаммаппын.

Үтүө санаалаах дьоннорбун саҥа протезтары оҥоторорбор харчынан көмөлөһөргүтүгэр эрэнэн туран көрдөһөбүн.

Счетум нүөмэрэ: 42306810376261104597/34.

ІІІ

Чыаппара сэлиэнньэтин олохтоохо 1977 с. төрүөх, "Чурапчы суоллара" ААО сварщига, үс оҕо аҕата Николай Гаврильевич Попов Томскай куоракка сүрэҕэр эпэрээссийэлэтэ барарынан үтүө санаалаахтартан харчынан көмөлөһөргүтүгэр көрдөһөбүт.

Счетун нүөмэрэ: 42307810476261134356/48.

Хоту кэнэруллуу кыттыылаах, тыыл, үлэ ветерана

СКРЯБИНА Устинья Михайловна

ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан уолугар ССРС спордун үтүөлээх маастарыгар Гоголев Василий Николаевичка кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Д. П. Коркин аатынан ЧРОСИО администрацията, профкома.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

- Үлэ, тыыл ветерана Устинья Михайловна олохтон туораабытынан оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас дьоҥуттан Одьулуунэйилиэгин дьаһалтата, кыргыттастар сэбиэттэрэ.

— Күндү эбэлэрэ Устинья Михайловна күн сириттэн барбытынан Анна Николаевна, Михаил Егорович Дьячковскайдарга, кинилэр аймахтарыгар Чурапчыттан Дьячковскайдар, Дьячковскайдар, Одьулуунтан Аржаковтар, Старостиннар.

Кытаанах нэһилиэгин олохтоохо

СИДОРОВА Мария Ивановна

ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кыыһыгар Новгородова Сардаана Николаевнаҕа, кини дьиэ-кэргэнигэр кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Оскуоланы 1987 сыллаахха бүтэрбиттэр.

Тыыл, үлэ ветерана, ер кэмнэ эмп эйгэтигэр үлэлээбит эдэйиибит

МАТВЕЕВА Мария Константиновна

бу дьыл ахсыннаах 2 күнүгэр уйун ыарахан ыарыыттан 76 саастыгар Дьокуускаҥа олохтон туораабытын дириҥник курутуйан туран эдэйиигэр Матвеева Варвара Константиновнаҕа, аймахтарыгар, бары билэр дьоҥуттан иҥитиннэрэбит.

Матвеевтар, Корякиннар, Порядиннар.

Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохо, ООО "Дорстрой" үлэһита

Наумов Николай Максимович

уйун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан быраатыгар ООО "Дорстрой" начальникка Петр Максимовичка, бары чугас дьоҥуттан, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Чурапчы нэһилиэгин МТ дьаһалтата уонна депутаттарын сэбиэтэ.

Кутурҕаннарын тиэрдэллэр:

— Туруга бииргэ үлэлээбит коллегалара Наумов Николай Максимович ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Анна Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, бииргэ тереебут быраатыгар "Дорстрой" тэриллэтин директорыгар Петр Максимовичка уонна кини дьиэ кэргэнигэр "Чурапчыстрой" коллектива.

— Аҕата Наумов Николай Максимович уйун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн уолугар бииргэ үлэлиир коллегабытыгар Наумов Дмитрий Даниловичка, кини ийэтигэр Анна Дмитриевнаҕа уонна чугас дьоҥуттар Чурапчытаабы ИДьО линнэй састаава.

— Урукку үөһэттэрэ Наумов Николай Максимович ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Анна Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар Чурапчытаабы ААО "Мелиоратор" коллектива.

— Николай Максимович олохтон туораабытынан кэргэнигэр Анна Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр ААО "Чурапчытаабы МТС" коллектива, профкома.

— Истиитник саныыр үөлэҥ-сахтара, күүөттэрэ Николай Максимович күн сириттэн барбытынан балтыгар, кэргэнигэр Анна Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, доҕотторугар Петр Максимович, Марфа Семеновна Наумовтарга, бииргэ тереебуттэригэр, аймахтарыгар Чурапчыттан Евдокия, Николай Каженкиннар.

— Убаа Николай Максимович уйун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн табаарыстыытыгар Наумов Петр Максимовичка оскуолаҕа бииргэ үөрэммит табаарыстара.

— Николай Максимович олохтон туораабытынан быраатыгар Петр Максимович Наумовка, кэргэнигэр Анна Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр Мырылаттан Тимофеевтар, Макаровтар.

— Тапталлаах аҕата Николай Максимович олохтон барбытынан кыыһыгар бэйэбит үөһэттитигэр Анастасия Николаевнаҕа "Кэскил" уйуйаан коллектива.

— Урукку олох-дьаһах өнөтүнэн хаанньыйар комбинат директора Николай Максимович Наумов уйун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр бииргэ үлэлээбит дьүөгэбитигэр Анна Дмитриевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, быраатыгар Петр Максимовичка, бары аймахтарыгар быытовой комбинакка бииргэ үлэлээбит коллегалара, дьүөгэлэрэ.

— Күндү таайа Наумов Николай Максимович уйун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бииргэ үлэлиир дьүөгэбитигэр, чаанньыгар аптека сэбиэдиссэйигэр Борисова Любовь Николаевнаҕа, кини дьиэ кэргэттэригэр Спиридонова М.И., Николаева В.И., Ноева А.П., Неустроева К.С.

— Николай Максимович ыарахан ыарыыттан күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, бииргэ тереебут быраатыгар, чугас аймахтарыгар Наумов Николай Максимовичтыын оскуолаҕа бииргэ үөрэммит доҕотторо.

Редактор А.А. ЗАХАРОВ.
ААДЫРЫСПЫТ: 678670,
Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 "а".
Телефоннарбыт:
редактор – 41-332, отделлар – 41-265.
E-mail: Osanaoloh@churap.sakha.ru

Таҥыйан таҕаараччылар: СР Правительствата, Чурапчы улууһун "Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук государственнай учреждение. Массабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуонунарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ – ПИ №19-0423.

"Саҥа олох" редакционнай-издательскай холбоһук ГУ. Офсетнай бэчээт. Сакаабын № 163. Тираж 2400. 04.12.2006 с. бэчээккэ бэриллибит. Хоһыат нэдиэлэҕэ үстэ: оптуорунньукка, чэлпиэрга уонна субуотаҕа тахсар.

Автор сурукка этиллэр санаа редакция позициятыгар мэлдьи сөп түбэйэр буолбатах. Сурукка ыйыллар чахчылар кырдьыктааҕарыгар эппиэтинэйи автор тус бэйэтэ сүгэр.